

...Niti za trenutek se ni smelo pozabiti, da narodno zedinjenje ni delo ene generacije niti ne posledica zgodovinskega naključja. To je delo neprestanih naporov, stoletnih nacionalnih živih sil ter moralnih in zgodovinskih pridobitev. Narodno edinstvo in državna celota ne moreta biti nikoli predmet pogajanj. Biti morata vedno vzvišena nad našim dnevnim življenjem in vzvišena nad vsemi posebnimi interesi...

(Kralj Aleksander, 18. januarja 1932)

Mesečna naročnina 12 Din, za inozemstvo 20 Din. Uredništvo: Ljubljana, Gregoričeva ul. 23. Tel.: 2566, int. 3069 Maribor, Aleksandrova c. 16. Tel. 2290. Celje, Prešernova 6/I

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1. Telefon 3855. - Ček. račun: Ljubljana št. 14.614. Oglasi po ceni. Pri večkratnih objavah popust Maribor, Aleksandrova c. 16. Tel. 2290. Celje, Prešernova 6/I

...Moja sveta dolžnost je, da z vsemi sredstvi čuvam državno in narodno edinstvo. Tudi Jaz sem pripravljen, da to dolžnost izpolnim brez kolebanja in do konca...

...Spas države je najvišji zakon, a služba narodu je sveta služba...

(Kralj Aleksander, 6. januarja 1929)

Št. 161 | Izhaja vsak dan | V Ljubljani v sredo, dne 9. oktobra 1935 | Rokopisov ne vračamo | Leto 1.

Čuvajte mi Jugoslavijo!

Saj nisi umrl, Ti večno živi Genij trpečega naroda. Nisi umrl, ker si nesmrten kakor vse, kar pride iz božjega naročja.

O, večnost, večnost! Utrnil se je plamen in zasvetil v našega suženjstva petstoletno noč. Zastrmele so vile v planini, prisluhnila je trpeče raja, odleglo je junakom v neštetih grobeh. Prišel si, izvoljeni, od nepojmljive usode izbrani, prišel, da priboriš narodu sonca, večnega božjega sonca, ki v svobodi sije svobodnim.

Rojenice so se sklonile k Tebi in glej: Kamor se je ozrlo Tvoje jasno oko, se je vzdramila pomlad na Balkanu.

Hodil si, tvorec, buditelj, stvaritelj. Hodil si, Večni, po zemlji naši za večnost, narodu Sonce, krvnikom našim neizproсна Osveta. In šli smo za Tabo in kakor smo bili majhni in ubogi, smo rasli s Teboj.

Kdo je, ki gre po Balkanu kot božji plamen? Kdo je on, ki matere mrtvih junakov spoštljivo poljubljajo sledove njegovih stopinj? Kdo je, ki z oljem vere razplamteva našo pojemajočo luč?

Aleksander, mladi Karađorđević, nezmagljivi vitez življenja! Ne bojte se, junaki! Kjerkoli so raztresene vaše bele kosti, Aleksander jih bo osvetil. Niste mrlji zaman. Kri, ki si petsto let vpila po masečevanju, tvoj dan je zasijal... Odeni se v škrlat, nesmrtno Kosovo! Aleksander Karađorđević gre k tebi s svojimi junaki!

Vstalo je Kosovo, vstali so junaki, vzravnala se je raja in v silnem zaletu moči in ponosa šla za Njim. In vsak korak je bil zmaga, vsak korak slava in moč. Kakor v sončni zarji je zasijal Balkan, da je zastrmela Evropa in v začudenju prisluhnil ves svet. Ostrmel je svet ob junaštvih, ki si z njimi za veke ovenčal sebe in narod.

Saj nisi umrl, ne moreš umreti; nesmrtni naš genij, Aleksander Karađorđević! Ali slišiš guslarje, ki v pesmi prelivajo Tvoja junaštva? Vsa zemlja naša je dragocena preproga, napojena s Tvojo in Tvojih zvestih krvjo.

In glej, zganila se je Evropa, v grabežljivosti so se mogotci zbali Tvoje očičujoče svetlobe. Ni te potrla tuje nasilje, lastni brat naj bi Ti bil zadal smrtni udarec — Zaman! Ob Tvojem junaštvu, ob Tvojem geniju se je razbil tudi ta najbolestnejši udar, kar jih je usoda določila težko preizkušenemu narodu. —

Zakaj dviga monarhija ob Donavi morilno orožje? Zakaj mora spet teči kri?

Tvojega glasu se boji, Tvoje zmagovite vere je strah. Narod pa, Tvoj narod Te sliši. Čuj, kako pokajo sto in stoletne vezi? Ne kloni, naš božji poslanec, ko stopaš na albansko Golgato! Vsi Tvoji so s Teboj. Pekel se je zaklel proti Tebi, a narod, Tvoj narod se Te oklepa vse topleje, vse tesneje, tako živo in ljubeče, da ni več sile, ki bi razrušila to s sveto krvjo potrjeno zvezo!

Trpel si, junak, in Tvoje trpljenje je bilo čudodelni balzam malosrčnim in potrjim. Čez in čez se je razlil po naši zemlji; čez in čez nas je posvetil ta balzam!

Ob Savi in Dravi, tja daleč do Soče, kjerkoli odmeva beseda slovanškega juga, povsod utripljejo srca in čakajo, kličejo:

— Pridi!

Pridi, naš utelešeni sen! Pridi, Aleksander Karađorđević, prididi, da si skupaj postavimo streho, prididi, ki smo Te čakali iz veka v vek! Pridi, potrdi našo vero!



In si prišel in svet je onemel! Ali slišiš, kako Ti vriskajo srca naproti Zagrebu, v beli Ljubljani in dalje, vse dalje, naš vzvišeni junak in mučenik?! Glej, množice, s kakšnim hrepenečim žarom žele ujeti vsaj odsvit Tvojega oživljajočega pogleda! Glej sivolase starce, glej ihtee matere. Ah, te solze so solze radosti. Vsi ti srečni ne najdejo besedi: v solzah jim govori srce!

Pozabljeno je zdaj trpljenje, pozabljeno gorje, saj si pri nas, junaški Zedinitelj! Glej, kakor slepi smo, kakor omotični smo, tako nas je premamila sreča, tako nas je opijanila svoboda.

Ne najdemo se bratje po toliko stoletni ločitvi. Vodi nas, brani nas, druži nas, da bomo eno v Tebi, kot si nas povezal s svojo krvjo!

Da, že slišiš naš klic. Šesti januar. Tvoja ljubezen, Tvoja beseda, Tvoja čista vera je pregnala omotičnost in nas rešila slepote. Brez pismarjev in farizejev stopamo k Tebi in se strnemo v kolo, ki ga boš vodil Ti. Nesmrten v junaštvu na bojnih poljanah, nesmrten v mirnem delu ustvarjanja in snovanja.

Reci — in Tvoja beseda bo vera milijonov!

Ni je svobode razen v ljubezni in resnici, v pravici, ki gori in s svojim ognjem ustvarja življenje! — Tako verujemo vate, v Tvojo besedo. Glej spregledali smo ob Tebi in vemo, da morajo iz nas vsi sledovi tujih okovov. Včasih boli, ni nas strah. Saj vemo ob Tebi, ki si nam s svojim živim vzgledom potrdil resnico, da se le iz bolečine rodi veličina. Sprejemamo Te vsega, kakršen si. Tudi človeške sence na Tebi so nam drage, Aleksander, naš kralj!

Jokaj, narod, vrzi se v prah in prekolni usodo, ki se zaklinja proti Tebi! Jokaj, narod ubogi, jokaj! Glej, Tvoje najdragocenejše življenje je izkpravelo pod zločinčevu podlo roko. Ne bojne poljane, ne Strumica, ne albanske gore, podla roka je sredi miru strla nezmagljivega Sokola. Jokaj, narod ubogi, jokaj, ko slišiš umirajoči klic:

ČUVAJTE MI JUGOSLAVIJO!

O, Marsej, Marsej, naša črna tragedija, kaj si nam storil! Sončno živega si našega kralja sprejel, mrtvega nam vračal. Ali čuješ, kako se upira morje, kako se peni in srdi ob tej strašni krivici? Ne, Aleksander, saj nisi umrl! Le pridi domov, vrni se k nam! Kakor prihajaš, si nam živ in svet! V črno smo se odeli, zvonovi plakajo, srca se krčijo. Črno žalost oznanjajo črne zastave, živo ljubezen naša izmučena srca. V krsti se vračal, mučeniški naš Zedinitelj, da boš ostal večno pri nas. Ubili so Tvoje telo, a sproščeni Tvoj duh je z nami. Slišiš ihtenje zvestih množic, naš kralj?

Zakaj si šel, zakaj si šel?! Kaj ne veš, da nam na svetu ni ljubezni razen Tvoje? In zdaj je segla podla roka po Tvojem svetluju. O Bog!

Velik v življenju, neminljiv v smrti ostaneš zmagovalec v naših srcih, v naših dušah iz roda v rod. Tvoja žrtev nam bo temelj, iz katerega bomo rasli s Teboj združeni v nesmrtnost. In večno, večno nam bo sijalo sonce, ki žari iz Tvoje krste v svetišču na Oplenju. Na to sveto krsto Ti danes polagamo kot najdragocenejši venec prisego vsega naroda:

Aleksander I., mučeniški naš Zedinitelj, čuvali bomo Tvojo Jugoslavijo Tebi in Tvojemu sinu, čuvali jo bomo pokolenjem bodočnosti!

Slava Ti, nesmrtni mučenik! Živel naš up, Tvoj krepki sin, naš mladi kralj Peter II!

Zatišje pred novimi boji

Italijanska fronta od Adigrata do

Adu

Tudi Aksum je padel? — Del abesinske vojske se utriuje na črti Makale-Aksum — Vojski v Desiu bo poveljeval abesinski cesar

Boji so pojenjali — Italijani grade nove ceste

Prva etapa borbe v Vzhodni Africi se je dovršila z okupacijo vseh točk, ki jih je predvideval italijanski načrt. Vse kaže, da bo italijanska vrhovna poveljstva odločila daljši odmor, da bi italijanski inženjerski oddelki zgradili med tem ceste in utrde na vsem zasedenem terenu in pripravili tako novo bazo za nadaljnje prodiranje v abesinsko ozemlje.

Za fronto pri Adu so do danes zgradili že 23 km cest, ki vežjo Adu z Belesom.

London, 8. oktobra. n. Operacije na fronti v pokrajini Tigre so za zdaj prekinjene. V zasedeno ozemlje so Italijani poslali tisoče italijanskih in domačih delavcev, ki naglo gradijo ceste, da se omogoči redno zalaganje vojske z živežem, vodo in strelivom.

Abesinska vojska pod poveljstvom Rasa Sejuma se utrjuje na fronti med Makalo in Aksumom. Kakor Abesinci so tudi Italijani znatno ojačili severno fronto, ker je pričakovati veliko abesinsko protiofenzivo. Italijanska letala so bombardirala nekaj novih krajev. Večje število oddelkov italijanske vojske rekonstruira teren okrog Adu in se bori proti množičnim skupinam Abesincev, ki napadajo italijanske straže in manjše utrde.

Ogorčene borbe so se včeraj razvile v zapadnem sektorju severne fronte, in sicer med delom abesinske vojske in tretjo italijansko armado. Abesinci so imeli velike izgube.

Cesar — poveljnik

Milanski »Corriere della Sera« je objavil poročilo iz Asmare, da so veliki oddelki Abesincev na maršu v Desie, kjer se bo koncentrirala abesinska vojska pod cesarjevim poveljstvom. Po italijanskih poročilih je Desie po dobrih cestah zvezan s Hararom in Addis-Abebo. Desie leži severno od Addis-Abebe, nekako na polovici poti med prestolnico in Makale, kjer je glavni stan abesinske armade.

Po poročilih pariškega »Intransigeant«

odhajajo iz Addis-Abebe dnevno veliki oddelki vojske na fronto. Iz Kafe se je odpravil na južno bojišče Ras Getanu s 50.000 vojaki. Abesinci so popolnoma obkolili italijanski straže okrog Ualuala.

Abesinski cesar odpotuje na fronto dne 12. oktobra.

Abesinske zvijače

Po poročilih iz Addis-Abebe so postavili na bližnjih gričih 10 protiletalskih topov. Obenem gradijo sedem velikih zavišiš za primer letalskih napadov. Na fronto so odposlali šest letal in več častnikov.

Po poročilih agencije Reuter vlada v Addis-Abebi zelo dobro razpoloženje. Abesinci so se v borbah z Italijani pričeli posluževati raznih zvijač, ki se običajno uporabljajo pri lovu na slone. Začeli so kopati globoke luknje, v katere postavljajo zaostrene železne drogove in jih nato pokrivajo z zelenjem in peskom. V neko tako luknjo so včeraj padli štirje italijanski vojaki, ki so jih Abesinci takoj postrelili.

Italijanska letala so na jugozapadni fronti bombardirala Gerlogubi. 40 abesinskih vojakov je bilo ubitih.

Aksum zavzet?

ADDIS-ABEBA, 8. oktobra. Poročevalec agencije Reuter je dobil vest, da so Italijani zavzeli Aksum. Tako je italijanska vojska končno zavezovala vse ozemlje med Adigratom, Adu in Aksumom, kakor je bilo to v načrtu njenega vrhovnega poveljstva.

RIM, 8. oktobra. pr. Čeprav uradno še ni potrjena, smatrajo tu vest o padcu Aksuma za resnično. Aksum se nahaja v višini dveh tisoč metrov nad morjem. To strateško točko pred desnim krilom italijanske vojske je zavzel oddelke vojske, ki je imel nalogo braniti desni bok kolone generala Maravigna. Z zgodovinskega stališča je Aksum eno najvažnejših mest v Abesiniji. Tu so, kakor je znano, kronali abesinske cesarje.

Švedi ostanejo v Abesiniji

STOCKHOLM, 8. oktobra. AA. Švedski častniki, instruktorji abesinske vojske, so podali ostavko na službo v švedski vojski. Njihova ostavka je sprejeta.

Ženeva obsoja

Svet DN za izvedbo čl. 16

pakta DN

Italijanske pritožbe zavrnjene

Italijanske pritožbe

Glede na te pripombe italijanske vlade ugotavlja DN:

Kar se tiče nesigurnosti na mejah Abesinije, se lahko spet opira na svedoče dveh drugih evropskih sil, katerih kolonije mejijo na Abesinijo. Tudi na teh mejah so se pripetili incidenti, toda vsi so se uredili po diplomatski poti, ker so se vselej upoštevale velike težave, s katerimi se centralna abesinska vlada na svojem teritoriju bori zaradi velikih daljav, slabih poti in zadržanja posameznih pokrajinskih oblasti. Kar se tiče neizpolnjevanja obveznosti, ki jih je Abesinija prevzela namerno ali sistematično kršila te obveznosti. Kar se tiče notranjih razmer v Abesiniji, so jih države članice DN, upoštevale, ko je bila Abesinija sprejeta v Društvo narodov.

Glede ostalih pritožb proti Abesiniji je treba pripomniti, da jih italijanska vlada pred 4. septembrom t. l. organom DN ni sporočila in da zaradi tega svet o njih ni mogel sklepati.

Abesinija za mirno rešitev

Od početka spora je abesinska vlada zahtevala mirno rešitev in se je zato obrnila na DN ter prosila, naj se uvede postopek na osnovi pakta. Italijanska vlada pa se je protivila tej zahtevi.

Drugi del poročila generalnega tajništva DN vsebuje znane dokumente italijanske in abesinske vlade o pričetu sovražnosti v Vzhodni Africi, tretji del pa poročila generalnega tajnika o poteku včerajšnje seje sveta DN, o posameznih glasovanjih in rezovah, ki jih je izrazil italijanski delegat Aloisi.

Vojna brez vojne napovedi

Sklepi, ki jih je sredi sprejel svet DN pomembno javno konstatacija, da je Italija prekršila svoje obveznosti napram DN in pričela vojno proti Abesiniji. Začela je bila ugotovitev, ki pomeni z mednarodno pravo nekaj novega, da za pričetek vojne v smislu pakta DN ni potrebna nikakoli vojna napoved. Načelno važna je tudi pripomba, da se tudi takovana preventivna vojna generalno proglašajo za nedovoljeno in to celo v primeru, ko skuša napadalec z agresivnimi nameni ogroziti nasprotnika.

Tako se ima v ostalem interpretirati tudi smisel sklepa, ki je bil sprejet na plenarni seji DN meseca septembra 1921, na podlagi takozvanega Schanzerjevega poročila. Italijanski senator Schanzer je tedaj razložil v skladu s merodajnimi člani DN smisel 16. člena pakta DN. Po tej interpretaciji člani DN, čim se ugotovi, da je kdo prekršil pakt, niso dolžni, nego imajo le pravico smatrati, da se v vojni stali-

nju z napadalcem. To tolmačenje se je stopnjevalo v proceduri glede izvajanja sankcij v primeru posebnih interesov posameznih držav. Posamezne stopnje sankcij so bile tudi časovno določene.

Italija popušča?

Pariz, 8. oktobra. r. »Matin« je objavil poročilo svojega rimskega poročevalca, da ni nikjer opaziti, da bi bil Mussolini sedaj pripravljen na pogajanja. Če bo do pogajanj prišlo, to se ne bo pomenilo, da je bil italijanski vojaški prestiž obnovljen, nego, da je italijanska vojska pri nadaljnjem prodiranju v Abesinijo naletela na hude težave. Ker se take težave na severni fronti tudi zares predvidevajo, se v Ženevi morda že opaža pripravljenost Italije za pogajanja. V Rimu pa so še nadalje rezervirani. Sklep DN ni niti malo olajšal ureditve spora.

Med Italijani je samo narastel odpor proti Društvu narodov.

Newyork, 8. oktobra. k. O ženevskih sklepih pravi »Newyork Times«, da bo Mussolini prišel do spoznanja, da je napram sodelovanju dveh velikih in združenih demokratskih držav preslab.

»Newyorker Herald Tribune« smatra, da bo ves svet pod vtisom akcije, ki so jo sklenili v Ženevi.

Italijanski protest

Ženeva, 8. oktobra. AA. G. Aloisi je danes protestiral zoper včerajšnji postopek v svetu DN. V tem protestu izraža obžalovanje, da je postopek s poročilom pododbora šestih, oziroma odbora trinaestih v nasprotju z običajnimi postopki; Aloisi pravi, da se je včerajšnji postopek prvič izvršil na tak način pri Društvu narodov.

Danes bo skupščina DN

Ženeva, 8. oktobra. AA. Jutri popoldne se bo vršila seja skupščine DN. Seji bo predsedoval dr. Beneš. — Laval je danes konferiral z g. Edenom.

Sankcije?

Ženeva, 8. oktobra. AA. Danes so prispeli gospodarski izvedenci Velike Britanije in Francije. Popoldne bodo konferirali o sankcijah.

Ženeva, 8. oktobra. AA. V poučenih krogih izjavljajo, da se bodo sankcije izvajale na podlagi načel resolucije sveta DN od 4. oktobra 1921. Ta načela predvidevajo najprej prekinitev diplomatskih in konzularnih odnošajev, dalje ukinitve prometnih zvez, poštnih in drugih, nato pa pridejo na vrsto gospodarske sankcije, to je omejitve

Italijanski poslanik mora zapustiti Addis-Abebo

PARIZ, 8. oktobra. AA. Havas poroča iz Addis-Abebo: Abesinska vlada je pozvala italijanskega poslanika v Addis-Abebi, da takoj po prejemu tega poziva zapusti Abesinijo.

Ubežniki

ADDIS-ABEBA, 8. oktobra. AA. Uradno poročajo, da je v pokrajini Makali pobegnilo 50 domačinov italijanske vojske k Abesincem in pripeljalo s seboj en top in več strojnica. Pri Adamu se je vdalo 200 domačinov italijanske vojske z več strojnici.

Nasprotujoče vesti

Rim, 8. oktobra. AA. Po poročilih, ki so prispela semkaj z bojišča v Eritreji, se zdi, da so italijanske čete v glavnem zavzele pokrajino Tigre. Po teh vesteh je poglavar te pokrajine, ras Sejum, na begu. Obnovljena je zveza med tremi italijanskimi kolonami, ki prodirajo s severa. Tudi oskrbovanje italijanskih čet na tem bojišču se vrši normalno vse do prvih bojnih črt.

London, 8. oktobra. AA. Reuter poroča iz Addis Abebe: Pol najnovejših vesteh vrše abesinske čete pod poveljstvom rasa Sejuma na črti Decasmaca-Ajel in čete rasa Kase uspešne napade na italijanske čete proti Eritreji. Vojska, ki ji poveljuje ras Kasa, sestoji iz 80.000 vojakov in prodira proti eritrejski meji.

London, 8. oktobra. AA. Reuter poroča iz Addis-Abebe: V tukajšnjih uradnih krogih izjavljajo, da mnogi prebivalci italijanske Eritreje beže na abesinska tla, posebno v pokrajini Makali. Mnogi begunci nosijo s seboj celo strojnice. Med Dedi-Asmacem in Ajelijem je močan oddelke abesinske vojske prodir v Eritrejo.

London, 8. oktobra. AA. Reuter poroča iz Addis-Abebe: Ras Sajum je brzojavil, da je pri zadnjih bojih ujel nekega italijanskega polkovnika in 30 italijanskih častnikov. — Doznava se, da je abesinski cesar Haile Selasie izrazil željo, da italijanskih ujetnikov ne pripeljejo v Addis-Abebo, ker je prebivalstvo prestolnice preveč ogorčeno proti Italijanom.

izvoza nekaterega blaga, ki utegne koristiti v vojaškem pogledu. Če ti ukrepi ne bi pripravili Italije do spravljivejšega stališča, pridejo v poštev blokade ene ali več držav na podlagi pooblastil DN. Ta ukrep bi se izvajal samo v skrajnem primeru, ker spada do neke meje v obseg sankcij vojaškega značaja.

Beck v ženevi

ŽENEVA, 8. oktobra. AA. Danes ob 13. se je pripeljal z letalom v Ženevo poljski zunanji minister Beck.

Grčija za sankcije

V tukajšnjih političnih krogih trde, da bo Grčija kot članica Društva narodov sodelovala pri sankcijah.

Beograd ob obletnici smrti Velikega kralja

Beograd, 8. oktobra. b. Vsa prestolnica se pripravljala, da se na jutrišnji dan ob obletnici tragične smrti velikega kralja Mučenika Aleksandra I. Zedinitelja oddolži njegovemu spominu. Raz vseh hiš plapolajo črne zastave in državne zastave na pol droga. Vse nacionalne organizacije pripravljajo za jutrišnji dan komemorativne seje, po cerkvah vseh veroizpovedi bo dopoldne opravljena služba božja za pokojnim kraljem. V Saborni cerkvi bo ob 11. spominna služba božja, ki se je bodo udeležili vsi člani vlade in predstavniki civilnih in

vojaških oblasti; službo bo opravil sam patrijarh Varnava z veliko asistenco pravoslavne klera. V prestolnici bo vsako delo ustavljeno, dopoldne bodo trgovine zaprte in v ministrstvih se ne bo delalo. Osrednja uprava rezervnih oficijerjev in bojnikov priredi popoldne ob 18.30 v Oficirskem domu večerno akademijo v slavo Pokojnega kralja. Občinski odbor bo imel ob 8.30 komemorativno sejo. Nočejšnja »Pravda« prinaša v uvodniku zelo topel članek v spomin Blagopokojnega kralja.

Plenarna seja JRZ

Beograd, 8. oktobra. b. Danes dopoldne je konferiral predsednik akcijskega odbora JRZ Aca Stanojević dlje časa z ministrom za šume in rudnike Djura Jankovićem. Ob 9. uri dopoldne se je Aca Stanojević odpeljal na Topčidersko brdo v vilo predsednika vlade in ostal z njim do 10. ure. Aca Stanojević in dr. Stojadinović sta se razgovarjala ob tej priliki o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na JRZ. Kakor smo doznali, se bo še tekom tega tedna

sestal izvršilni odbor JRZ na plenarno sejo. Na tej seji se bo pregledal ves material, ki je prišel iz notranjosti od strankarskih organizacij. Kakor smo doznali, je dosedaj prispelo glede organizacije nove stranke s potrebnimi podpisi že polovico materiala iz vse države, in ko bodo še druge formalnosti opravljene, bo gradivo izročeno notranjemu ministru in se bo obenem zahtevala definitivna potrditev ustanovljene JRZ.

Nova stranka

Beograd, 8. oktobra. b. V Beogradu v Karadjordjevi ulici v prostorih društva »Selos« so se sestali prvaki bivše zemljoradniške stranke, in sicer Joca Jovanović, Milan Gavrilović, Jovan Zdravković, Jovan Čubrilović in drugi. Na tej konferenci prvakov bivše zemljoradniške stranke se je razpravljalo o ustanovitvi enotne skupne stranke s pristaši bivše demokratske stranke g. Ljube Davidovića. Večina izmed navzočih članov konference se je izjavila, naj se začne v najkrajšem času z organizacijo takšne stranke.

Senatorji in poslanci na Oplencu

Beograd, 8. oktobra. Velika skupina senatorjev in narodnih poslancev, ki se zdaj mude v Beogradu, pojde s predsednikom senata dr. Tomašićem in predsednikom narodne skupščine Stevanom Cirićem na Oplenac, da se pokloni spominu viteškega

Vesti iz Beograda

V Pariz je danes odpotoval generalni direktor Dr. Hipotekarne banke dr. Djuričić. — Za svetnika kraljevega poslanstva v Pragi je postavljen g. dr. Ivan Božić, dosedaj svetnik zunanje ministarstva v Beogradu.

Današnje »Službene novine« prinašajo uredbo o knjetskih dolgovi.

Beograd, 8. oktobra. b. Za profesorja v 4. polož. skup. 1. stopnje na moški realni gimnaziji v Beogradu je postavljen Janko Leskošek, dosedaj profesor klasične gimnazije v Mariboru. Na meščanski šoli v Sušini Djurdjevu sta postavljena Branko in Mavija Rapić, dosedaj učitelj na meščanski šoli v Novem Sadu.

Marijana Željeznova-Kokalj:

Nesmrtnemu kralju

On, ki ljubil nas je bolj kot vse življenje,
On, ki je poznal le eno hrepenenje:
srečen narod, srečno domovino,
On je šel v tujino,
padel je kot žrtev
in se vrnil mrtve.

On, naš kralj, pa mrtev ni,
v srcih naših vekomaj živi
kakor svetel lik,
ki je sebe daroval,
da bi lepše dni skoval
narodu in domovini.

Sveti nate so spomini,
vzglede si viteza-junaka,
četa mladih za Teboj koraka,
naš nesmrtni Mučenik.
Naj ti sladek bo pri nas pokoj —
narod vedno bo s Teboj!

Spored spominske svečanosti

o priliki prve obletnice tragične smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja dne 9. oktobra ob 17.15 na Kongresnem trgu v Ljubljani:

1. Trobentač — Mirno!
2. Strel na Gradu javijo pričetek.
3. 5-minutni molk in ustavitve vsega prometa v mestu.
4. Obenem pozdrav in poklonitev okrog kafafalka združenih praporov.
5. Strel na Gradu naznan konec 5-minutnega molka.
6. Godba zaigra žalostinko.
7. Cerkevni žalni obredi s petjem pevskega zbora.
8. Med cerkvenimi žalnimi obredi 5-minutno zvonjenje po vseh cerkvah z začetkom v nunski cerkvi.
9. Žalni govor g. dr. Ravniharja Vladimira.
10. Žalni govor zastopnika akademikov Verbiča Dušana.
11. Žalostinke — pojo pevci Hubadove župe, Pevske zveze in akad. pevskega zbora.
12. Godba zaigra državno himno.
13. Strel na Gradu javijo zaključek svečanosti.

Opozorilo

- Glede na ta spored opozarjamo:
- a) Vse deputacije in vsi prapori s spremeljenci morajo biti na mestu najpozneje do 17. ure.
 - b) Dohod za gorenje deputacije in za oficijelne osebnosti na rezervirane prostore je mogoče samo iz Selenburgove ulice in iz Gradišča. V drugih smereh dostop ne bo mogoč.
 - c) Legitimacije prijaviteljnih deputacij se morajo dvigniti v pisarni odbora, Selenburgova ulica 3/I (Narodna Odbrana) najpozneje do 9. t. m. ob 12. uri.
 - d) Za vsak primer bo poslovala rešilna postaja Rdečega križa med svečanostjo v lekarni Bahovec.
 - e) Pri dohodih iz Selenburgove ulice in iz Gradišča bodo stali reditelji, ki bodo vodili oficijelne zastopnike in deputacije na rezervirana mesta.
 - f) Občinstvo naj se pokorava rediteljem, da bo potekla žalna svečanost v največjem miru in v največji disciplini.
 - g) Prosimo javnost, da se podredi navodilom policije glede ustavitve uličnega prometa in 5-minutnega molka. — Odbor.

Sokolstvu Ljubljane in okolice!

Sokolska župa Ljubljana ponovno vabi vsa bratska društva Ljubljane in okolice, da se drevi ob 20. udeležijo z vsem svojim članstvom in naraščajočim žalnimi svečanostmi ob prvi obletnici tragične smrti Prvega Sokola, Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Sokolskem domu na Taboru.

Člani, članice in naraščaj, ki imajo slavnostne kroje, se morajo udeležiti svečanosti v krojih s črnim florom na levem rokavu surke, ostali po možnosti v temnih oblekah s sokolskim znakom, ovitim v črn flor. Vse bratske edinice naj prinesejo seboj članske in naraščajске prapore, ovite s črnim florom. K žalnemu svečanosti je vabljeni tudi ostala javnost, da skupno z nami počasti spomin našega neumrlega kralja Viteza, Sokola in Mučenika.

Slava Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju!

Zdravo, naš mladi kralj Peter II.!

Čuvajmo enotno in nedeljivo Jugoslavijo!

Sokolska župa Ljubljana.

Akademiki!

Minulo je leto od dneva, ko so nam usodepolni strel v Marseille ugrabili Velike kralja, našega pokrovitelja. Akademska mladina bo počastila njegov spomin v sredo dne 9. oktobra ob 16. uri s spominsko svečanostjo na univerzi v zbornični dvorani.

Slava Kralju Junaku!

Akademska kulturna društva.

—o—

Klub jugoslovanskih akademikov iz Trsta, Gorice in Istre poziva članstvo na spominsko svečanost za svojim kraljem, Spominska svečanost bo ob 16. uri v zbornični dvorani na univerzi.

Danes od 17.15 17.20 ure počiva ves promet na ljubljanskih ulicah. Vozila in pešci naj ostanejo na mestu za teh 5 minut. Začetek in konec tega pelminutnega zastoja javi strel z ljubljanskega Gradu.

Pišeo nam

K izjavi dr. Meršola o glasovanju glede odprave telesnega plodu

V »Glasu naroda« je neznano odkod izzvan podal g. dr. Meršol izjavo, da je na zdravniškem kongresu v Beogradu glasoval samo 30 zdravnikov za socialno indikacijo splava in da so motili njegova izvajanja pristajali legalizacije, med katerimi da je bilo nekaj precej levo usmerjenih.

Ta izjava lahko ustvari v slovenski javnosti popolnoma napačne pojme o problemu legalizacije splava in nepravdo sliko o delu zdravnikov.

Dne 30. septembra so bili končani referati o splavu. Pri slednji debati se je večina izrekla za modernjšo rešitev tega vprašanja. Govorniki, ki so zahtevali legalizacijo splava, so navajali tako resne argumente, da jih je vsa dvorana, ki je bila ta dan polna, z redkimi izjemami odobraval. Protirazloge sta navajala edino g. prof. Zalokar, ki je zahteval, naj kongres obravnava vprašanje zgolj z medicinskega stališča, in dr. Hristić, ki je bil enostavno mnenja, da je vsak splav zločin in da ogroža porast prebivalstva. Ta argument pa ni prepričal nikogar, tem manj, ker nobeden nasprotnik legalizacije ni dal sploh kakega odgovora na težko vprašanje, ki naj bi ga rešil zdravniški kongres. Na tisoče žen umira letno na posledicah mazaškega splava. Število splavov raste kljub najstrožjim kaznim. Via facti je splav legaliziran, saj zadene le redke izjeme paragrafa in še to le revne (92%, od bogatih 0-1%). Zdravniški kongres je v veliki večini smatral tako stanje za nevarno in odgovoril je z zahtevo legalizacije. Pri zanimivi debati istega dne je bilo mnogo navzočih zdravnikov iz dežele in iz malih mest, ki so isti dan odpotovali. Zato 30 od 80 glasov ne predstavlja pravega razmerja sil na kongresu, ampak je bilo pristavev legalizacije mnogo več, seveda bi bilo tudi nasprotnikov več kot štirje, če bi se izvršilo glasovanje takoj po debati, ko so še bili vsi prisotni. Da tako ogromna večina zdravnikov išče leka v legalizaciji, je razumeti iz težkega položaja ljudstva, ki ga večina zdravnikov iz bližine pozna in deloma na sebi čuti. Prav pristajali legalizacije so nastopili s čisto zdravniškega stališča, ker legalizacija garantira kvalificiran splav, prepoved pa pospešuje mazaškega nasprotniki pa so govorili z etičnega, verskega in celo s stališča vojnega dobrovoljca.

Gospod dr. Meršol svari pred legalizacijo, boječ se zlorabe. Če bi veljal tak argument, potem bi morali takoj odpraviti tudi medicinsko indikacijo, ki jo po dr. Meršolu (Jutro 6. X.) zlorablja bogati. Argument, da bi število ilegalnih splavov ostalo isto in se pomnožilo še s številom legalnih, ter tako ogromno narastlo, ne drži, ker je jasno, da se bodo vse one žene, ki jim bo komisija dovolila legalni splav, odpovedale mazaškemu, ker jim dvojni splav ni potreben. Ponovno poudarjam, da so na jugoslovanskem zdravniškem kongresu tudi pristajali legalnega splava smatrali profilakso boljše od splava, a za najboljše rešitev priznali tako zaščito matere in otroka, da bo imel vsak državljan zasigurno existenco in bodočnost, tako da bo splav sploh nepotreben. To je tudi mnenje kijevskega kongresa, ki smatra abortus za zlo, tudi če ni smrtnih žrtev, ali ki vidi v legalizaciji splava uspešno sredstvo proti nevarnemu kriminalnemu splavu.

Legalni splav treba pobijati s profilakso spočetja, profilaksa spočetja pa se pobija z gospodarskim in socialnim napredkom. Najboljši dokaz temu je silni porast prebivalstva v Rusiji kljub legalizaciji splava in propagandi profilaktičnih sredstev s strani zdravnikov in države. Če gospod dr. Meršol predlaga socialno indikacijo kot pomoč že obstoječi medicinski indikaciji, je to nepotreben trud, ker za legalni splav zadostuje ena indikacija. Tudi želji, da bi bilo 30 milijonov Jugoslovancev, nihče ne nasprotuje, le kdo jih bo zaposlil in prehranil?

Toda to ni več medicinsko vprašanje, kongres je imel nalogo rešiti vprašanje kriminalnega, za zdravje tako pogubnega splava. In to vprašanje je rešil dostojno, ter se s tem približal širokim množicam ljudstva.

Dr. Jože Potrč, zas. zdravnik.

Nevarne poplave Drave

Ptuj, 8. oktobra.

Zaradi tavanja snega v Tirolah in velikih naličev na Tirolskem in Koroskem se začela Drava zadnje dni močno naraščati, da je dosegla že poldrugi meter nad normalo.

V Markovcih niže Ptujja je vdrla voda za regulacijskimi napravami, katere delajo že dalj časa, in začela z veliko naglico izpodkopavati zemljo ter se približevati hišam. Tri hiše so morali že izprazniti, ker obstoja nevarnost, da jih vsak čas doseže voda. Hiša Hamerska Franca pa je popolnoma odrezana od suhe zemlje, ker se je del veletoka povrnil v staro strugo. V hiši je že nad tri črt metra vode. Ker je hiša napravljena iz ilovice ter so stene že vse premočene, ne bo več primerna za prebivanje. V Markovcih in Zabovcih je pod vodo nad 200 ha zemlje. Ker so slične poplave tako pogoste ter povzročajo ogromno škodo, prosimo odločilne činitele, da postavijo vse sile, da se regulacijska dela z vso vnemo nadaljujejo.

Zopet dve splavarski nesreči

Kakor je »Glas naroda« že poročal, se je v četrtek zadel ob potniški most v Ptuj neki splav in se močno poškodoval. Voda je odnesla večjo množino lesa. V petek in soboto so splav toliko popravili, da bi bil sposoben za nadaljnjo vožnjo, katero so nameravali nadaljevati v ponedeljek. V noči med soboto in nedeljo pa je Drava močno narasla in deroča voda je odtrgala splav, ki je bil privezan ob kole na bregu ter ga odnesla naprej po strugi. V nedeljo okrog 4. ure zjutraj pa se je z vso silo zaletel ob pilote mostu na Borlu in je zaradi silnega sunka le malo manjkalo, da se most ni porušil. Na splavu sta bila tudi dva splavarja, ki sta se pa s čolnom, ki sta ga imela na splavu, rešila.

Ker se je splav zataknil ob pilote in je obstojala velika nevarnost, da se bo most zaradi slabih in trhljivih pilotov podrli, je sreski cestni odbor odredil vse potrebno, da reši most. Zato je dal splav razbiti, ves les pa je odnesla voda. Lastnik splava Steiner Mirko iz Slovenjgradca trpi okoli 20.000 Din škode, ker je bilo na splavu nad 4 vagone lesa.

Uprava Hubadove župe opozarja vsa ljubljanska pevska društva, da se bo vršila v sredo 9. oktobra ob 17. uri žalna komemoracija ob obletnici smrti blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja na Kongresnem trgu. Združeni ljubljanski pevski zbori bodo peli dve žalostinki, in sicer: »Poljana tožice« ter »Usliši nas, Gospod!«. Pevska vaja se bo vršila točno ob 16. uri v Hubadovi dvorani Glasbene Matice. Note prinesite seboj! Udeležba strogo obvezna! — Uprava.

Pozivamo članstvo NSZ, da se udeleži spominske svečanosti za blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem, ki bo danes popoldne na Kongresnem trgu. Zbirališče točno ob 16. uri v tajništvu v Delavski zbornici, odkoder je skupen odhod na Kongresni trg. — Tajništvo NSZ.

Delavska armada prodira proti zatvornicam

Da se je mesec september tako imenitno odrezal glede vremena, je bila v izdatni meri deležna tudi regulacija Ljubljane, čije dovršitev — saj v glavnem koritu — vsi ljubljanci z razumljivo nestrpnostjo pričakujejo. Ker se delo vrši pravkar v poslednji fazi, ne bo odveč, če čitatelje »Glas naroda« malo približe seznanimo, kar je v zvezi s tem gigantskim delom.

Zadnji sektor precej dolge betonirane struge, t. j. od šentpeterske vojašnice do izliva Gradašice, se skoro blizu svojemu koncu. Tu mislimo strugo Ljubljane, ob kateri ob obeh straneh stojita visoka opornika, njeno dno pa je betonirano z debelo plastjo.

Pred tednom so Dukičevi delavci zbetonirali v tem zadnjem predelu 370 metrov dolžine od jeza pri čevlarskem mostu. Do stare zatvornice manjka torej le še 30 metrov dolžine.

Zanimivo je gledati z obeh obrežij to epohalno delo moderne tehnike.

Delo v strugi reke se vrši že na tako stisnjem prostoru okrog vzpenjače, da je prav zabavno občudovati živahno vrvenje na dnu Ljubljane. Okrog 60 delavcev se tod giblje, vsak opravlja svojo odkazano mu zaposlitev. Eni kopljejo gosto stisnjeno ilovico, jo lagodno režejo z lopatami in nakladajo material na vagončke, katerih je v uporabi le še komaj tretjina, saj so druge že odstranili, da so pridobili več razmaha. Motor je potegnil — danes so tudi to morali opustiti — po debeli žici naložene vagončke po vzpenjači navzgor, kjer že čakajo vozniki, da odpeljejo blato. Ti vozniki bodo tedaj zaposleni še prihodnji teden, potem ko so že izvozili okrog 25.000 kubnih metrov materiala iz Ljubljane na novo cesto pri Sv. Krištofu. Drugi delavci zopet premetavajo iz korit nabrane strmine preneseni betonski material po strugi, nasuti z debelim gramozom, ga le gladijo in puste sušiti. Tako napravijo vsak dan od 8 do 9 metrov dolžine. Od ponedeljka naprej so za dva dni prekinili z betoniranjem, ker najtežje delo — pri kopačih namreč — nekoliko zaostaja. Tretja skupina delavcev preklada tirnice, da morejo kopači nadaljevati težko delo. Te dni so položili v štirikotni kar od treh strani in videti je, kakor da delavci žugajo stari zatvornici, ki se trese pred krampi in lopatami neumljenih kopačev in ki kljubuje že dvajset let vsakojakim vremenskim in vodnim neprilicam, da pride skoro tudi do nje usoda nemilega porušenja. Tesarji pridno tešijo bruna in pripravljajo vse potrebno drobno v to stroko spadajoče delo. Dosti mladih pobiralcev lesenih odpadkov in trščic tlači ob večerni uri odvisne okleške v vreče in jih odnaša svojim stradalnim roditeljem. Tu in tam postavljajo inženjerji svoje aparate in merijo narejeno in še nedodelano partijo v strugi.

Raznoliko delo v strugi Ljubljane se vrši s tako vnemo, da skoro niti ne opaziš, kdaj odbije dvanaesta ura, ko delavci odlože lopate in krampe pa po lestvicah splezajo iz dna. Svoji so jim že prinesli kosilo. Tedaj posedejo po kupih gramoza ali peska in zaužijejo svojo skromno hrano. Večina se jih zlekne po kupih in dremlje, le nekateri se razgovarjajo in počivajo do prihodnje popoldanske ure. Le enega sem zadnjič opazil, ko je iskal duševne hrane v — »Slovenski zemlji«. Brez vpitja ali priganjanja se prične točno ob eni delo znova. Saj vsakogar sili le skrb in trud za vsakdanji kruhek.

Konec tega tedna utegnejo reči zatvornici: Dovršila si svojo nalogo, zdaj lahko greš! — Zagatna stena sredi Ljubljane je dogotovljena. Vanjo je zabiti več desetnih debelih, širokih hlodov, ki so z zarezami prav tesno spojeni. — Opornika na obeh straneh se betonirata dalje. Za opornike treba globokih jam skoraj za dva metra pod gladino vode. Tu stoje delavci, da se obvarujejo pred občutljivo mero, v visokih gumijastih škornjih, katere jim dobavlja trdka Dukič in drug.

Jež na Gradašici, o katerem smo že poročali, da ga je zrušila povodenj, so sedaj popravili in zravnali upognjene železne droge.

Radeče

Letos je prav dobra letina za sadje, zlasti za jabolka. Trgovci kupujejo sadje po zelo nizki ceni. Trgovci tudi slabo plačujejo naše brezposelne ljudi. Pri poslu, ko pomaga delavec trgovcu pri nakupu ves dan, dobi za trud borih 15 Din; sam pa zasluži ogromen dobiček, po večini vse ono, kar bi moral dobiti naš kmetovalec. Zaradi tega je sklenila tukajšnja podružnica SVD, da bo sama našla prodajni trg za jabolka naših sadjarjev, kar se ji je sedaj posrečilo. Svoje člane, kakor ostale kmetovalce obvešča, da takoj javijo podružnici količino in kakovost jabolk, ki jih imajo na prodaj. Ako se bo javilo zadostno množino jabolk, jih bo podružnica lahko prodala: kanadke 6-7 cm v premeru po Din 225 kg, mošanjevar 5-6 cm v premeru po Din 225 kg, bobovce 5-6 cm v premeru po Din 225 kg, voščenke 5 cm v premeru po Din 175 kg.

Sokolstvo

Predavalna turneja prosvetarja župe Ljubljana brata Pohareja po Čehoslovski. Na poziv številnih društev in žup v bratski Čehoslovski in s pristankom ČOS in Saveza SKJ odpoštuje sredi tedna prosvetar župe Ljubljana brat Janez Pohare na veliko sokolsko predavalno turnejo. Prvo predavanje bo v Bratislavi v četrtek 10. t. m. v veliki dvorani Sokola I. Predavanje bo združeno z veliko župno spominsko svečanostjo za blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem. Brat Pohare bo predaval še v Piešťanah, Prerovu, Olomouci, Češki Trebovi, Visokem Mytu, Chrudimu, Pardubicah, Kolínu, Podjebradích, Ustju, Mostu, a svojo turnejo zaključi v Pragi, kjer priredi Podhologorska župa dne 25. t. m. velik slovanski večer v dvorani Sokola Bubeneč.

Hmeli

Zalec, 8. oktobra.

Majhno poživljenje povpraševanja pri neizpremenjenih in tudi ojačenih cenah do Din 18 — za tretjevrstno blago.

Dočim je položaj v Zalcu miren in v trgu sporočajo, da za boljše kvalitete ni naročil, iz zanesljivih virov doznavamo, da se tudi danes potihoma vršijo za prvovrstno blago kupčije po dosedanjim cenam posamezno do Din 30 —. Trgovci — t. j. pa je za manjše in večje partije na podlagi posebnih manjših naročil ponujal proti takojšnjemu plačilu za izjemno lepo blago Din 31 — do 33 —. V splošnem pričakuje trgovina v doglednem času ponovnih naročil za boljše kvalitete.

Hmeljski tržni nadzornik.

Vremenska napoved

Novi Sad: Prevladuje jasno vreme po vsej kraljevini. Dežja ni bilo. Temperatura je nekoliko padla na severu in severozapadu. Najnižja temperatura Ljubljana 6, najvišja Niš 32 stopinj C.

Napoved za jutri: Lepo vreme, nekoliko oblačno, dežja ne bo. Temperatura brez znatne spremembe. Sonce vzide ob 5.44, a zaide ob 17.06.

Dunaj: Deloma oblačno, v splošnem pa lepo vreme.

Gospodarstvo

Svetovna agrarna proizvodnja Padec žitaric in povečanje živinoreje

Vse do lanskega leta je bila svetovna agrarna proizvodnja več ali manj stabilna. Šele v preteklem letu beleži znižanje za 3%.

Na lansko letno znižanje agrarne proizvodnje sta predvsem vplivala dva vzroka, in sicer 1. omejitve proizvodnje same, predvsem gojitve pšenice v severo ameriških Združenih državah in 2. suša, ki je znatno reducirala prinos kmetijskih proizvodov, kar je tudi vplivalo na razvoj živinoreje.

Ce izvzamemo sirovine, namenjene za industrijsko predelavo, je mogoče ugotoviti, da je ostala svetovna proizvodnja agrarnih življenjskih potrebščin v dobi od 1928 do 1934 skoraj nespremenjena. Vendar so se v tem času zgodile znatnejše izpremembe zlasti kar tiče teritorialnih izprememb. Po letih ugodnejše konjunktore se je v dobi krize od 1930 do 1934 povečala agrarna proizvodnja v Evropi, Afriki in Oceaniji.

Indeks proizvodnje se je v primerih z vrednostjo 1930 (1925—1929 = 100) v Evropi dvignil od 109 v letu 1930 na 111 v letu 1934, v Afriki od 106 v letu 1929 na 119, dočim je v Oceaniji kolebal, vendar pa s tendenco porasta.

Prav tako pa se je v isti dobi sorazmerno povečal tudi prirastek prebivalstva, in sicer letno za 1,2%, kar znači za dobo 1929 do 1934 skoraj 7% porast. Ta ugotovitev pomeni, da se je razpoložljiva količina življenjskih potrebščin za posameznega prebivalca zmanjšala, kar pa je bila predvsem prirodna posledica padanja splošne potrošnje vsled gospodarske depresije. Znižanje potrošnje je v največji meri prizadelo žitarice, ker je namreč padanje cen ostalim agrarnim pridelkom omogočilo prebivalstvu, da se je v znatnejši meri začelo hraniti tudi z drugimi agrarnimi pridelki. Tako vidimo, da se je na račun padca proizvodnje krušnih žitaric povečala proizvodnja mesa in mleka.

V dobi 1925 do 1929 je ostala svetovna proizvodnja mleka neizpremenjena, dočim pa se je že v letu 1933 povečala kar za celih 27%. Tako je na ta način zavzela mlečna produkcija v celokupni proizvodnji vseh držav čedalje važenjšo vlogo. Ta preorientacija agrarne proizvodnje v dobi krize je bila brez dvoma v korist povečane proizvodnje mleka in mesa, oziroma živinoreje.

Številčna statistika o zaklani živini kaže v letu 1934 v primeri z dobo 1925 do 1929 naslednji porast: goveda 35%, krave 10,4%, prašiči 44% in ovce 11%. Tako vidimo prav isto usmerjenost kot pri mlečni produkciji tudi pri živinorejski. Dočim je bila v dobi povišne konjunktore proizvodnja mesa znatno manjša, se je od te dobe naprej stalno dvigala in v lanskem letu dosegla maksimum.

Toda tudi pri živinoreji in živinorejski produkciji je mogoče opaziti teritorialne izpremembe, ki so predvsem posledica različnih težko mednarodne trgovine. V tem pogledu je zlasti značilno povečanje številnega stanja živinoreje v mnogih državah, ki so bile v prejšnji dobi v pogledu živinoreje malone popolnoma brezpomembne. Zaradi pridobivanja volne, je tako predvsem poraslo število ovac.

Svetovna proizvodnja agrarnih življenjskih potrebščin v dobi 1933/34 ostala v primerjavi z letom 1929 skoraj na isti višini, dočim pa se je tozadevna mednarodna trgovina v primerjavi z letom 1933 in 1929 znižala po količini za celih 27 in pol %. Ta nesorazmernost med porastom proizvodnje in padcem mednarodne trgovine, je predvsem posledica avtarističnih tendenc držav uvoznic. Pri vseh agrarnih proizvodih, ki kažejo tendenco stalnega porasta; je opaziti znatno državno intervencijo v proizvodnji, kakor tudi v izvozu.

Mimo tega pa je zelo značilno tudi gibanje cen in pojava čim večjih razlik med cenami na svobodnem tržišču in na domačem tržišču posameznih držav, zlasti onih, ki vodijo takozvano protekcionistično agrarno politiko. Vsled tega je nastal v lanskem letu v nekaterih državah značilen proces zmanjševanja, v drugih pa povečevanja nesorazmerja med cenami agrarnih in industrijskih proizvodov. Tako so n. pr. v USA, v Kanadi, Italiji, Nemčiji in Angliji cene agrarnih proizvodov porasle v večji meri, nego cene industrijskih proizvodov, s čemer se je znatno ublažilo kričeče nesorazmerje. Povečanje cen je bilo v teh državah doseženo predvsem z znižanjem valute ali pa z državno intervencijo. V ostalih evropskih agrarnih državah pa v tem času ni bilo znatnejših izprememb, tako da je ostalo kričeče nesorazmerje med cenami agrarnih in industrijskih proizvodov prejšnjemu eno najbolj perečih vprašanj.

Kako bi se branil Nikola Tesla, če bi bil — abesinski cesar

Neki ameriški novinar je obiskal našega slavnega rojaka Nikolo Teslo, ki živi v Newyorku, ter mu je zastavil bizarno vprašanje: »Kaj bi naredili, če bi bili abesinski cesar?«

Novinar je srečal Teslo v nekem newyorškem nebotičniku. Tesla se mu je nasmejal in mu odgovoril: »Zakaj mi zastavljate to vprašanje? Nimam nič proti Italijanom, človeštvu so dali mnogo kulturnih vrednot. Če bi pa bil vladar Abesinije, bi najprvo izkoristil vsa njena prirodna bogastva, da bi s tem oslabil oboroževalno moč sovražnikov, in predvsem, da bi ohranil moralo svojih primitivnih podanikov, ki se tako silno boje letalskih napadov.«

Vsa mesta bi izpraznil

Najnujnejše bi se mi zdelo popolnoma izprazniti Addis Abebo in vsa ostala važnejša abesinska mesta. Mislim, da bo to tudi Haile Selasie to takoj storil. Kaj naj potem še bombardirajo italijanska letala? Kakšno vrednost bi potem imele njih bombardiranje izpraznjenih mest. To bi bil za Italijane le drag sport. Izpostavili bi se tudi posmehu vsega sveta. Če bi Abesinci poslušali moje nasvete, ne bi jih Italijani nikoli našli v tropskih krajih. Letala bi jim mogla prav malo škoditi.

Tudi plini ne morejo škoditi

Smehljaje se je Tesla nadaljeval: Gosta tropska trava je lahko najboljše kritje proti plinom in bombam. Ne smete pozabiti, da je površina Abesinije 350.000 kvadratnih milj in ima samo 10 milijonov prebivalcev, to se pravi, da pride samo 25 prebivalcev na eno kvadratno miljo. Koliko bomb bi bilo potrebnih!

Novinar je ugovarjal: Kaj pa če Italijani uporabljajo dušljive pline?

Tesla je odgovoril: Tudi dušljivi in strupeni plini ne morejo škoditi. Pogreška je v tem, da ne polagajo važnosti na značaj zemlje in ne uvidijo, da ta zemlja ni pripravna za moderno vojaško orožje.

Kako naj bi se Abesinci obvarovali plinov? Če bi bil jaz Abesinski cesar, bi Abesince sam naučil, kako naj se varujejo pred strupenimi plini. Razjasnil vam bom to z nekim pojavom, katerega sem opazoval še kot otrok v svoji domovini Jugoslaviji. V poletnih jutrih sem rad gledal, kako zrak izpuhteva z njiv proti golim krajem brez vegetacije.

Zakaj tako izpuhteva zrak? sem vprašal čisto svojo mater.

Zato, ker je Bog tako rekel, sin — je odgovorila. — Toda, mati, zakaj je Bog

tako rekel? Spričo te moje radovednosti mati ni vedela odgovora. Ta pojav mi je pozneje razjasnila šele fizika in mehanika. Tedaj sem doumel, da so goli kraji izpostavljeni solncu in zaradi tega toplejši, kakor kraji z drevjem in rastlinami. Zrak se nad njimi močno ogreje in se v strujah dviga v višine. Abesinija je taka gola zemlja in znani so njeni vetrovni toki, katere povzroči od solca razbeljena zemlja.

Veter bi gnal pline proti sovražniku

Vidite, če bi bil jaz Haile Selasie, bi svoje podanike razmestil pod tropsko rastlinstvo in gozdove, da bi jih priroda sama ščitila in veter bi gnal vedno strupene pline v nasprotno stran. In končno, koliko letal in bomb bi bilo treba, da bi prišli do živega 25 prebivalcem na kvadratni miljo v deželi, katere površina znaša 350.000 kvadratnih milj. Mislim, da bi Italijani modro storili, če bi opustili napade s strupenimi plini.

Eksplodije živega srebra proti tankom

Ali ste razmišljevali o tankih? Kaj menite o tej nevarnosti?

Priznam, je odgovoril Tesla, tanki so nevarna zadeva. Toda to bi me ne razburjalo, če bi bil jaz Lev Judejevega srca (simboličen priimek abesinskega cesarja). Če bi bil Haile Selasie, bi se moji rojaki pod vodstvom kemikov-strokovnjakov uspešno branili tudi proti tankom s pomočjo cevi, v katerih bi bilo za eksplozijo pripravljeno živo srebro. To je nenavadna eksplozija. Tako hitra in silna je, da zloini in razbije tudi najtrše jeklo. Tako eksplozija živega srebra bi razbila tank, ga ustavila in uničila tudi nevarno orožje v njem. Moji Abesinci bi storili še ostalo...

Tako je govoril Nikola Tesla, slavní iznajditelj smrtnih žarkov, ki na velike daljave ustavijo lahko letalske eskadre in omrtvičijo najbolj nevarne topove.

Premog, drva, koks

prodaja
Vinko Podobnik
Tržaška cesta št. 16
Telefon 33-13

Naročajte „Glas naroda“!

Nišlo se je novo sredstvo, ki racionalizira do skrajnosti dolgo in mukopolno delo politiranja. „POLINIT“ pronica v les, zamaši vse luknice ter daje v najkrajšem času sijajen blesk. Uporabljajte ga razredčenega v razmerju 1:3 s 95% spiritom. — Zaloga:

Nastop konca krize obrtništva mizarske stroke!

Nišlo se je novo sredstvo, ki racionalizira do skrajnosti dolgo in mukopolno delo politiranja. „POLINIT“ pronica v les, zamaši vse luknice ter daje v najkrajšem času sijajen blesk. Uporabljajte ga razredčenega v razmerju 1:3 s 95% spiritom. — Zaloga:

R. Hafner, Ljubljana
Celovška cesta št. 61
Telefon 35-65

Specijalna delavnica

za elektrotehnična popravila t. j. prevoj motorjev, generatorjev in transformatorjev vseh velikosti in napetosti. Specijalni oddelek za popravila avtomobilov in akumulatorjev. — Instalacija za jakni in šibki tok. — Cene konkurenčne in delo solidno pod garancijo. Se priporoča

IVO GRILC
ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE
LJUBLJANA
Mestni trg 17 - Cankarjevo nabrežje 25
Telefon 27-44

Hranilne knjižice

prodane ali kupite najboljše potom moje pisarne. Solidno poslovanje! Priložite znamko!

Rudolf Zorč, Ljubljana
Gledališka ul. 12
Telefon 38-10

Litopon „TITANIK“

originalno 30odstotno blago, odporno proti svetlobi, v vseh lastnostih popolnoma odgovarjajoče najboljšim svetovnim tujim izdelkom (nizozemskim in nemškim)

Cinkovo belilo „BRILJANT“

vseh vrst: zlat, srebrn, bel, zelen, rdeč in siv pečat, priznan doma in v tujini že celo vrsto let kot prvovrsten domač proizvod, ki je v vsem enak, tudi najboljšim tujim izdelkom

Dobi se v vseh trgovinah za barve po vsej Jugoslaviji!

Naročajte knjige Kmetijske Matice



Prihajamo zopet in prinašamo zadnje modne novosti

Velemanufaktura A. & E. SKABERNÉ
Ljubljana
Oglejte si izložbe

Borzna poročila

DEVIZE

Curih, 8. oktobra. Beograd 7, Pariz 20-2475, London 15-0625, Newyork 307-25, Bruselj 51-90, Milan 25-0375, Madrid 41-95, Amsterdam 207-5250, Berlin 123-50, Dunaj 57-30, Stockholm 77-65, Oslo 75-70, Kopenhagen 67-25, Praga 12-75, Varšava 57-90, Atene 2-90, Carigrad 2-45, Bukarešta 2-50, Helsingfors 6-64, Buenos-Aires 0-8425.

Ljubljana, 8. oktobra. Amsterdam 2956-73—2971-33, Berlin 1756-08—1769-95, Bruselj 737-75—742-81, Curih 1424-22—1431-29, London 213-55—215-61, Newyork 4342-15—4378-47, Pariz 288-14—289-58, Praga 181-19—182-30, Trst 355-03—358-11.

VREDNOSTNI PAPIRI

Zagreb, 8. oktobra. 7% invest. posojilo 76—78—76, Vojna škoda 353—356, okt., nov., dec. 357 r, 7% Blerovo posojilo 67—69-50, 8% Blerovo posojilo 77—79, 6% beglukče obveznice 59-50—61—60, Agrarna priv. banka 277—229—227, Dunaj-Zagreb 859—869—864, Dunaj-Beograd 869-33—859-33, Grčija-Zagreb 31-15—31-85—31-50, Grčija-Beograd 31-70—31, Priv. klir. London-Zagr. 234-20—235-80—235, Priv. klir. London-Beograd 236-80—235-20, Priv. klir. Madrid-Zagreb 558—568—563, Priv. klir. Madrid-Beograd 570 pon., Trboveljska 100 n, Izis 40 r, Sečer Osijek 125—135.

BLAGOVNO TRŽIŠČE

Sombor, 8. oktober. Pšenica Bačka oko. Sombor, 150—152, Gornja bačka 151—153, Sremska, slavonska in gornja banaška 152—154, Južna banaška 150—152, Bačka in banaška potiska in ladja Begaj 158—160, Bačka ladja kanal 152—154. — Oves neizpremenjen. — Rž Bački 127-50—130, — Ječmen Bački in sremski 63—64 kg 127-50—130, Bački in sremski proljetni 67—68 kg 135—140, Baranjski 67—68 kg 150—155. — Koruza Bačka in sremska 96—98, Bačka in sremska ladja 101—103, Bačka sušena za okt. in nov. 96—98, Bačka sušena za dec. in jan. 83—85, — Moka Bačka 0g in 0gg 225—245, št. 2 205—225, št. 5 185—205, št. 6 170—185, št. 7 145—155, št. 8 115—120. — Otrubi Bački 90—92. — Fižol Bački uzans 250—260. Tendence čvrsta. Promet: ga ni!

Novi Sad, 8. oktobra. Pešnica Bačka 154—157-50, Bačka ladja 162-50—165, Bačka ladja Bergej 160—162-50, Slavonska 155—157-50, Sremska 155—162-50, Banaška 155—157-50. Vse je 78 kg in 2%. — Oves Bački, sremski in slavonski 120—125. — Rž ne notira. — Ječmen neizpremenjen. — Koruza Bačka in sremska 97—100, Banaška 96—100. — Moka Bačka in banaška 0g in 0gg 225—245, št. 2 205—225, št. 5 185—205, št. 6 165—185, št. 7 145—155, št. 8 112-50—117-50. — Otrubi in fižol neizpremenjeno. Tendence čvrsta. Promet srednji.

Danes pojdejo vsi zavedni Ljubljancini na spominsko svečanost za blagopokojnim Viteškim kraljem Zedinite-ljem na Kongresni trg ob pol 17. uri!

Dnevni dogodki

× Nacionalna ura. Predavajo Miloš Crnjanski: Velicina blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja; Dragomir Gošić: Recitacije o kralju Mučeniku; Miloje Sokić: Očividce o marsejskem atentatu.

× Veliki dohodki zagrebske občine. V proračunu zagrebske občine je bilo določenih 69.700.000 Din dohodkov za občinske takse, trošarino, davke itd. Občina je pa pobrala skoro za milijon dinarjev več, kakor je bilo po proračunu predvideno. Največ so vrgli dohodki od trošarine, in sicer na trošarini za alkoholne pijače.

× Göringov adjutant v Beogradu. S posebnim državnim letalom v spremstvu treh odličnih nemških letalcev je priletel na beograjsko letališče Karel Bodenschütz, letalski poročnik in adjutant generala Göringa. Na letališču so ga pozdravili zastopniki naših oblasti in zastopniki nemške kolonije v Beogradu. Zadržal se bo v Beogradu dva dni, nakar se vrne v Berlin.

Černe Ivan,
elektroinstalacija, Stari trg 24.
Telef. 23-96

× Ustanovitev »Slovenskega društva v Beogradu«. Na sestanku za ustanovitev novega slovenskega društva je bil izvoljen pripravljalni odbor, načelniku mu odvetnik dr. Alojzij Ravnik. Novo društvo se bo imenovalo Društvo Slovencev v Beogradu. Na snočnji seji se je novi odbor konstituiral takole: za I. podpredsednika je bil izvoljen Slavko Savinšek, za drugega podpredsednika Josip Ferjančič, za prvega tajnika Ivan Burja, za drugega tajnika Lednik Karel, za prvega blagajnika Mohorič Zvonko, za drugega Puder Milan, za knjižničarja Švajger Janko in za gospodarja Jakob Zaleteš. V odboru so še odborniki dr. Dionizij Godina, Boje Vilko, dr. Tomine Stanko, Dolenc Stane, Rakovec Franc in Kovač Jože.

× Stavka v papirnici I. Bonač sin na Količevem. Ker so se raznesle vesti, da je stavka že končana, moramo ugotoviti, da to ni res. Zaradi likvidacije stavke so se vršili sicer trije razgovori, dva na sreskemu načelnstvu, eden pa na Količevem, vendar nista prišli zainteresirani stranki do sporazuma, da si sta se skoraj v vseh točkah zelo približali. Potrebni bi bili še nadaljnji razgovori. Delavstvo je pripravljeno, dočim ni potrebnega razpoloženja na nasprotni strani. Radi tega je verjetno, da bo stavka trajala še nekaj tednov.

Salon steznikov
Irena Salaj
ki Vas je do sedaj vedno zadovoljila
se je preselila
z Aleksandrove ceste 2-1
na Tyrševo c. 1a-III
Isto poslopje — vhod z druge strani!

× Podržavljenje mestne ženske realne gimnazije v Ljubljani. S kraljevskim ukazom S. N. broj 38.367 z dne 19. septembra t. l. se postopoma odpravlja v Ljubljani popolna državna ženska realna gimnazija namesto mestne ženske realne gimnazije. Po pooblastilu bana, načelnik prosvetnega oddelka: Breznik I. r.

× Plemenski sejem v Kranju. Kr. banska uprava priredi 15. oktobra t. l. v Kranju plemenski sejem za rodovniško živino Gorenjske cikaste pasme. Na sejmu se lahko postavi vsa plemenska živina, ki ima dokazano poreklo (rodovnik). Res prvotnosti bikli se bodo na sejmu dobro prodali. Bo pa tudi, kakor kaže, nekaj kupčije s plemen, kravami in telicami.

× Radijska oddajna postaja v Ljubljani sporoča, da se bo velika manifestacijska prireditev na Kongresnem trgu dne 9. t. m. prenašala po radiju in bodo lahko sledili govorom in dogodkom te komemoracije tudi poslušalci in poslušalke širom celotne Dravske banovine. Komemoracija se prične ob 17. uri 15 minut. Prav tako je radijska oddajna postaja v Ljubljani predvidela za 8., 9. in 10. t. m. izključno umetniški in žalni program.

× Pojasnilo. V eni svojih števil prejšnjega tedna ste objavili notico o požigu moje gospodarskega posestva v Zametih. V tej notici so je navajalo, da sem kupil posestvo na dražbi pred kratkim časom. To pa ne odgovarja dejstvu. Posestvo sem kupil že 15. januarja 1935, in sicer ne na dražbi, ampak s kupno pogodbo, ker sta me prejšnja lastnika prosila, da kupim posestvo. Prejšnji lastnik Sešerko Jožef je popolnoma dogospodaril po svoji krivdi in je zažgal gospodarsko poslopje, kakor se izgovarja, v pijanosti. Advokat dr. Visenjak, Ptuj.

× Zalostna usoda starke. Na klopi v Tuškancu je v nedeljo izpila večjo količino ocelove kislina 66 let stara Terezija Boragar. Zaradi bede in betežnosti je hotela v smrt. Odpeljali so jo v bolnišnico. Njeno stanje je brezupno.

× Arheolog dr. Grgin umrl. V ponedeljek je umrl v Splitu kustos arheološkega muzeja dr. Grgin. Pokopali ga bodo v rojstnem mestu Kaštel Novi. Velike zasluge ima kol proučevalec stare hrvatske zgodovine iz dobe narodnih vladav.

× Proti tainici. Organizirani delavci v Suhobici zahtevajo, naj delavska zbornica v Novem Sadu takoj odpusti iz službe svojo tainico Jozefino Kudenovo, ki je obsebnim šof podružnice Delavske zbornice v Suhobici, češ, da so izgubili do nje vse zaupanje.

× Mladi begunci, ki bežejo v Abesinijo. Vojna v Abesiniji je razvnela tudi domišljijo mladih.

dostnikov. Iz Zagreba poročajo, da je pobegnilo od doma več mladih fantov, ki so s pisni sporočili svojim prijateljem, da so namenjeni v Vzhodno Afriko. V soboto zvečer so se odpeljali iz Zagreba v Crikvenico mladoletniki Selesi, Sinkovec, Vukmanić in Čeh. V Crikvenici so najeli motorni čoln in se odpeljali do Omišlja. Tu so vrgli v morje krmarja in se sami napolnili proti Italiji. Krmar je srečno priplaval na obrežje in povedal orožnikom, kaj se je z njim zgodilo. Orožniki so z motornim čolnom begunce dohiteli in jih pripeljali v Omišalj ter jih izročili sodišču. Begunci so izjavili, da so nameravali v Italijo, ker so čuli, da tam dobro plačujejo delavce za Abesinijo.

Liubliana

DNEVNA PRATIKA

Sreda, 9. oktobra. Obletnica tragične smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Katalitani: Dionizij, škof. Pravoslavni: 26. septembra, Smrt Jovana cv.

DEŽURNE LEKARNE

Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, Komotar, Vič-Glinca, Tržaška.

Današnje prireditve:

Žalna svečanost na Kongresnem trgu ob 17.15.

Maribor

V spomin Velikemu kralju!

Maribor, 8. oktobra.

Da ovekoveči spomin na naše osvobođenje in zedinjenje, je bil ustanovljen po volji podravskega prebivalstva odbor za spomenik Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Mariboru.

Da združi z največjim dogodkom naše zgodovine in z za nas budočnost odločilnimi dejanji spomin na vladarja, ki je padel v Marseilleu kot predstavnik našega narodnega odrešenja, bo v bližnji bodočnosti začel odbor za postavitev spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Mariboru z uredničevanjem poverjene mu naloge.

Javnost, ki je poverila odboru nalogo, da ohrani v Mariboru večni spomin na blagopokojnega vladarja in na njegovo dobo, bo strnjeno izrazila svoja trpka čustva v obletnici marseillske narodne nesreče.

Vse za spomenik Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Mariboru!

△ Obletnica kraljeve smrti. V počastitev spomina na blagopokojnega kralja bo drevo ob 18.30 uri na Glavnem trgu žalna komemoracija pri kateri sodelujejo vsa mariborska nacionalna društva. — Danes dopoldne morajo biti vse trgovine zaprte, popoldne pa so lahko odprte samo do 17. ure.

△ Narodno gledališče. Sreda, 9. oktobra: Zaprt. — Četrtek 10. oktobra ob 20. uri: »Izdaja pri Novari«. Premiera. Red A.

△ Dečki pozor! Mariborska Borza dela išče za takoj 2 dečka v starosti 13 do 14 let in enega v starosti od 16 do 17 let. Javijo naj se taki, ki imajo veselje do hotelske obrti in ki so vešč hrvatskega in nemškega jezika. Podrobnosti v pisarni v Gregorčičevi ulici.

△ Sokolstvo. Po sklepu zbora župnih načelnikov v Beogradu bodo letošnje savezne sokolske smuške tekme na Pohorju.

△ Sodišču je bila ovađena 52-letna trgovka Stefanija K. iz Košakov, ker je pred več pričami grdo žalila blagopokojnega kralja in sedanjega vladarja, kralja Petra II.

△ Brezvesten kolesar. Pri izhodu Lekarneške ulice na Slomškov trg se je včeraj popoldne pripetila prometna nesreča. Iz Lekarneške ulice je v divjem diru privozil kolesar 15-letni čevljarški vajenec Alojz Unger ter z vso silo treščil v 6-letnega Dimitrija, sina mariborskega igralca Koviča Pavla. Deček je zadobil veliko rano na glavi in je tudi iz ust močno krvavel. Ljudje, ki so videli dogodek, so se zgražali nad brezvestnim kolesarjem, ki je, ne da bi se zmenil za svojo žrtev, odbrzel dalje. Toda stražnik je kolesarja kmalu prijel.

△ Pevci in pevke se sprejmejo v gledališki pevski zbor. Prijave sprejema kapelnik Herzog dnevno od 12. do pol 13. ure ter gledališka blagajna.

△ Nad paznika. Kazniškega paznika 30-letnega Radovana Straniča so sinoči napadli na Pobrežju še nezleđeni storilci. Z nožem so mu prizadejali več ran na rami in glavi ter so morali poklicani reševalci prepeljati Straniča v bolnico.

△ Črna ljubosumnost. Ko se je vračal sinoči 34-letni poltr Tone Pogačnik v Studencih domov, so ga napadli fantje in ga s kamni pobili na tla, da je obležal nezvesten. Vzrok napada je črna ljubosumnost. Pogačnika so prepeljali v bolnico, fantje pa so ovađeni sodišču.

△ Premiera »Izdaje pri Novari« bo v četrtek. Delo je pisano odrske izborno ter s pretresljivo vsebino presenečevalca. Obšlo je z največjim uspehom velike odrede ter ugajalo zlasti v dunajskem dvornem gledališču. Mariborsko uprizoritev je zrealiziral kot gost Peter Malec, absolvent dunajske igralske akademije, ki je z režijo istega komada v ljubljanski drami zelo uspel ter ustvaril eno najprivlačnejših lanskil ljubljanskih predstav. V središču te drame stoji švicarski kmet Erni Turman, ki pride iz same ljubezni do domačije do njenega izdajstva. Igra ga P. Kovič. V ostalih vlogah nastopijo Kraljeva, Starčeva, Furjan, Rasberger, Nakrst, Grom, Košuta, Blaž in Verdonik. Premiera bo za red A. Veljajo bloki.

△ Grajski kino: Danes krasen film poln lepega petja in mladostne ljubezni »Pot do srca«. V glavnih vlogah Charlotte Susa in Hans Söhnker. — Danes samo dve predstavi in sicer ob 16. in pol 21. uri. Predstava ob pol 19. uri zaradi žalne svečanosti na Glavnem trgu odpade.

△ Kino Union: Danes zadnjič prekrasni film »Epizoda« s Paulo Wesselyjevo. — Danes samo dve predstavi in sicer ob 16. in pol 21. uri. Predstava ob pol 19. uri zaradi žalne svečanosti na Glavnem trgu odpade.

Celje

■ Mestno poglavarstvo je h komemoraciji za blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem, ki se vrši v sredo 9. oktobra ob 10. uri dopoldne pred poslopjem mestnega poglavarstva v Prešernovi ulici, povabilo vsa društva celjska. S tem se vabijo h komemoraciji tudi vsa ona društva, ki slučajno morda niso bila posebej vabljena.

■ Vlom pri belem dnevu. V ponedeljek okrog 17. ure so neznanj tatovi vlomili v hišo posestnice Vok Marije v št. Petru v Savinjski dolini. Ker so bili domači ravno

Žalna svečanost Sokolske župe Ljubljana ob 20. na Taboru.

Žalna svečanost Sokola Ljubljana-Vič ob 19. na občinskem trgu na Glincah.

• Vsa naša kritika in tudi občinstvo, ki je bilo navzoče na premijeri, je priznalo rusko komedijo »Tuje dete« za izvršno predstavo. Prva repriza bo v četrtek 10. t. m. za red Četrtek.

• Dijaška predstava v ljubljanski Drami. Vrsto letošnjih dijaških predstav začnemo v petek 11. t. m. ob 15. uri. Vprizori se v lanskil sezoni izvršno uspelo delo »Vihar v kozarec«. Veljajo globoko znižane cene od 5 do 14 Din.

• Otvoritev nove sezone v Operi bo v soboto 12. t. m. Vprizori se prvič na slovenskem odru opera »Pepelka Angelina«, delo enega najboljših opernih skladateljev Rossinija. Vsečina je znana pravljica o pepelki. Premijero pripravljata dirigent Anton Neffat in višji režiser prof. Osip Šest.

• Krava ga je sunila z rogmi. V splošno bolnišnico so prepeljali šletnega posestnikovega sina Ferdinanda Molo iz Vrha pri št. Rupertu na Dolenjskem, ki ga je krava sunila z rogovi pod levo oko. Stanje malega ponesrečenca je povoljno in upajo, da mu bodo rešili oko.

na polju, so vlomilci doma razbili okna in iz hiše pokradli razno obleko in denarja okrog 2.000 Din ter moško kolo. Da pa b' domači čim pozneje mogli zapaziti tatvino so tatovi od znotraj vsa vrata zaklenili. Drznim vlomilcem so orožniki že za petami

Ptuj

Zopet surov napad z nožem. Ko se je v nedeljo popoldne mudil v družbi tovarišev Gregorec Franc, 19 letni posestniški sin i Ručmancev, v gostilni v Juršincih in so s zvečer nekoliko pijani vračali domov, je radi malenkosti nastal prepri in pretep. Pri tem je nekdo zadel Gregorcu dve hudi rani v vrat in eno v levo roko. Hudo poškodovanega Gregorca so morali takoj odpeljati v bolnišnico.

Kino. V sredo 9. in v četrtek 10. t. m. ob 20. uri bo predvajal tukajšnji zvočni kino film »Žig sramote«, ogorčena borba kralja tihotapcev Al Caponeja proti Jak Diamontu.

Novo mesto

Javni nameščenci! V današnjih malo veselih dnevih vam je mogoče edinole z največjim dnevnikom ostati v stalnem stiku z življenjem v državi in izven nje. Vaš list je »Glas naroda«!

Spominska svečanost ob obletnici smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja priredi novomeški Sokol v sredo ob 20. veliki dvorani Sokolskega doma. Na sporedu je spominska beseda staroste br. M. Marinčeka, recitacije, živa slika »Poklon tev na Oplencu« in žalne koračnice Beč hovna in Chopina.

Novomeški akademiki so imeli v soboto 5. oktobra vsakoletno prireditev pod pokroviteljstvom podpredsednika Nar. skupščine dr. J. Režka. Po igri »Okence« Olg Scheinpflugove, ki jo je režiral g. Potokar se je razvila nepriljudna zabava.

Plemenski sejem za rodovniško živino priredi v četrtek ob 8 Zveza selekcijskih zadrug za sivorjavo dolenjsko govedo na sejmšču na Loki. Vabljeni vsi živinorejci novomeškega in krškega sreza!

Dijaška kuhinja! Da se omogoči predvsem kmetski mladini študij na srednjih šolah, je na pobudo Mestne občine bila osnovana »Dijaška kuhinja«, ki je združila v sebi že vse do sedaj obstoječe podobne ustanove in jih postavila na širšo osnovo, da tako ta mladina za malenkostno vsoto ali zastoj dobi svoji rasti in naporom primerno hrano. Tej odlični socialni in dobroteljni zato tudi kulturni ustanovi stoji na čelu kot zastopnik občine znani prijatelj šolske mladine nadzornik v p. Davorin Matko, v odboru pa so poleg prošta Karla Čerina in zastopnika meščanstva še zastopniki vseh tukajšnjih šol. Da bi ta ustanova, ki ima vendar v najodličnejši meri namen pomagati mladini in s tem narodu in državi, uspela tembolj, pozivamo vse, ki pristopijo kot stalni člani društva ali vsaj podporniki z malimi zneski in pomagajo onim, ki so še bolj potrebni. Članarina znaša 50.— Din letno, plačljivo v mesečnih prispevkih. Pomagaj kdor more!

Novomeščani! Ste že naročili na »Glas naroda«? Stane samo 12 Din mesečno! Naš zastopnik je Golob Miha, Sv. Jurija ulica šte. 6.

Trebnje

Poroka. V nedeljo sta se poročila na Grosupljem g. Emanuel Grmovšek, gostilničar in trgovec iz Ponikve pri Trebnjem, in gđ. Ivanka Boh, hči posestnika iz Grosupelja. Mladima poročenca, ki bosta domovala na Ponikvah, obilo sreče!

Dopis iz Čuprije

Kriza? Neki tukajšnji kmet je šel prosit za službo k steklarski industriji v Paračin. Zaprošil je upravitelja trdke, da ga sprejme v službo, da gre delati tudi za osem dinarjev na dan. Med tem ko je govoril z upraviteljem, je vrtil svojo kapo v rokah, ki mu pa je po nesreči padla iz rok. Iz kape pa je padlo tudi deset tisoč dinarjev gotovine. Ta je bil res potreben dela za 8 Din na dan.

Nesreča v Rtuju nas je zelo pretresla, ko smo izvedeli, da so med mrtvimi tudi naši slovenski rojaki iz Hrastnika in iz Zagorja, ki jim je vzela smrtna kosa življenje v črnih rovih premogokopa v Rtanju. Naj počivajo v miru v bratski zemlji. Žalujoci tukajšnji Slovenci Alojz Grm, Denkovič Vinko, Albert Joško, Plut Kristina in novinar Plut Joško.

Gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

9. oktobra, sreda: Zaprt.
10. oktobra, četrtek: »Tuje dete«. Red Četrtek.
11. oktobra, petek: Ob 15. uri »Izdaja pri Novari«. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah od 5 do 14 Din. Izven.
12. oktobra, sobota: »Direktor Čampac«. Red A.

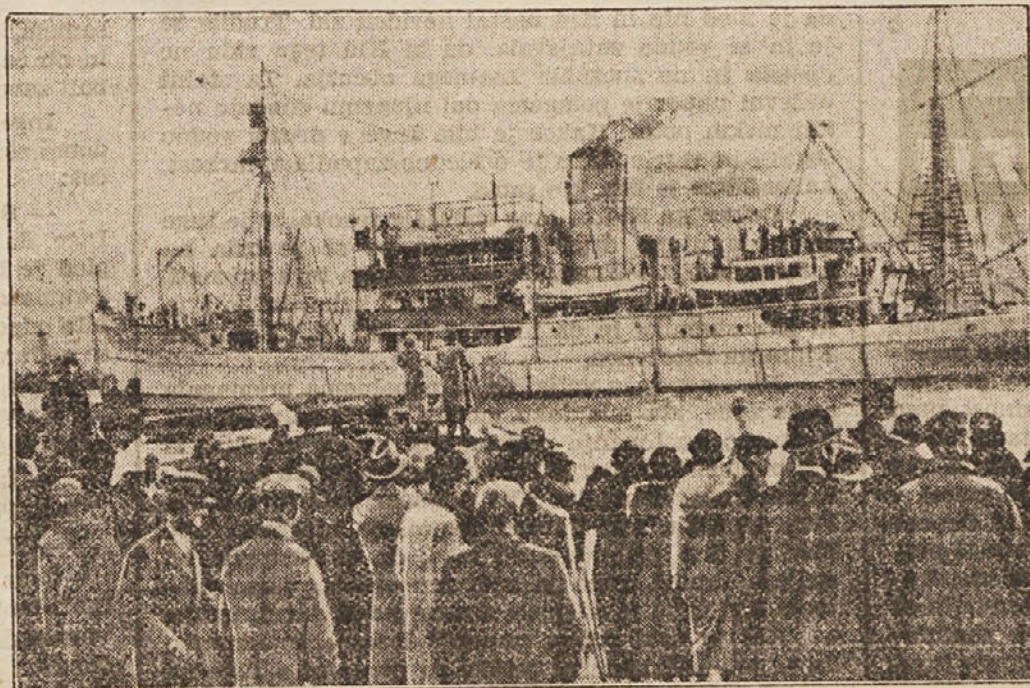
OPERA

Otvoritvena predstava v soboto 12. oktobra.

Radio

Sreda, 9. oktobra.

Ljubljana: 12.00 Beethoven: Eroica — simfonija (plošče), 12.45 vreme, poročila, 13.00 čas, obvestila, 13.15 Junaku v spomin (žalne koračnice in orglje na ploščah), 14.00 vreme, borza, 19.00 čas, vreme, poročila, spored, obvestila, 19.30 nacionalna ura, 20.00 kvartet pihal, 20.30 komemorativni koncert, 21.30 čas, vreme, poročila, spored.



Angleška kraljeva raziskovalna ladja »Discovery II« je odšla že četrtrič na raziskovalno ekspedicijo v Antarktiko, ki bo trajala 20 mesecev.

Pred letom dni, ko so nam zastajala srca...

V hladni mrak jesenskega večera je nenadoma udarilo in zarežalo, da so v bolečini zadržala srca. Od ust do ust je šla črna vest:

»Kralj je mrtev!«

Kralj? Za božji čas: Aleksander, naš kralj?! Saj je odplul v zavezniško Francijo kot glasnik miru in sprave med narodi. Kaj si ne želi ves izmučeni svet miru? In on, ki oznanja mir in samo mir, naj bi padel?

Misel se je upirala, vse naše bitje se je v svojem najglobljem temelju upiralo tej strašni vesti. Kralj Aleksander mrtev? Saj ni mogoče, ni mogoče...

In vendar črna vest ne utihne. Nikogar ni, ki bi kriknil v dušečo težo večera in z zmagočim glasom zavpil:

»Ni res! Naš kralj živi! Živel kralj Aleksander I. Zedinitelj!«

Nikogar ni, a črna vest živi in se širi vse dalje in dalje. Kakor ovdovela mlada žena se začne Ljubljana zavijati v črno.

Po ulicah se zbira mladina in daje duška ogorčenju. Kje je tista roka, ki se je drznila dotakniti tega našega dragocenega življenja?

Klici ogorčenja režejo v noč, a odgovarjajo jim nemo le črne zastave.

Srca upajo, srca še vedno čakajo.

»Samo ranjen je,« si išče bolečina tolažbe. Skriva se v noč in nemo roti zagotovo usodo, naj nam prihrani to gorje. Naj se zgodi karkoli, samo naj nam ostane ohranjen On, ki je edini znal zajeti usodo vsega naroda v svoje srce...

Neznosno dolge so ure negotovosti. Kaj nam bo prineslo jutro, kaj nam razodene ta tolikanj pričakovani dan?

Trepetaje smo čakali sporočil, trepetaje smo čakali potrdila o groznem udarcu, ki nas je zadel v Marseju.

Onemela so srca. On, ki je zmagovalno odšel na pot, se bo vračal — mrtev.

In, glej, mahoma je bila Ljubljana kakor ena sama velika, v žalosti posvečena kripa. Vsa domovina je zajecala v bolesti.

Oglasili so se zvonovi. Tožili so v nebo, tožili o krivici, ki nas je udarila.

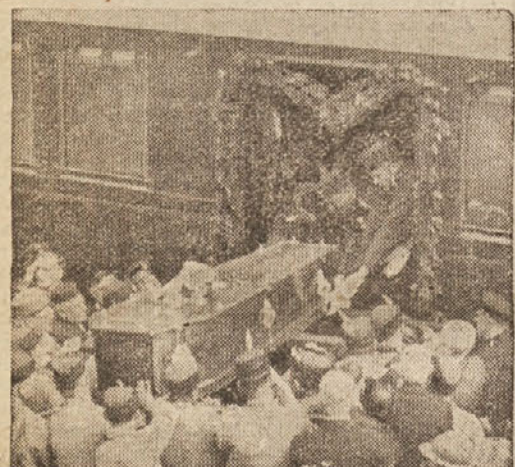
Svet je prisluhnil, svet se je zbal: Kaj bo napravil Jugoslovčan, kako bo odgovoril na udar?

In naš narod je odgovoril na način, ki je edini vreden dostojnega naroda. Strnil se je okrog kraljeve krste in z ranjenim, a neuklonljivim ponosom povedal vsemu svetu:

»Jugoslovanski kralj Aleksander I. Zedinitelj živi in bo vekomaj živel v svojem narodu.«



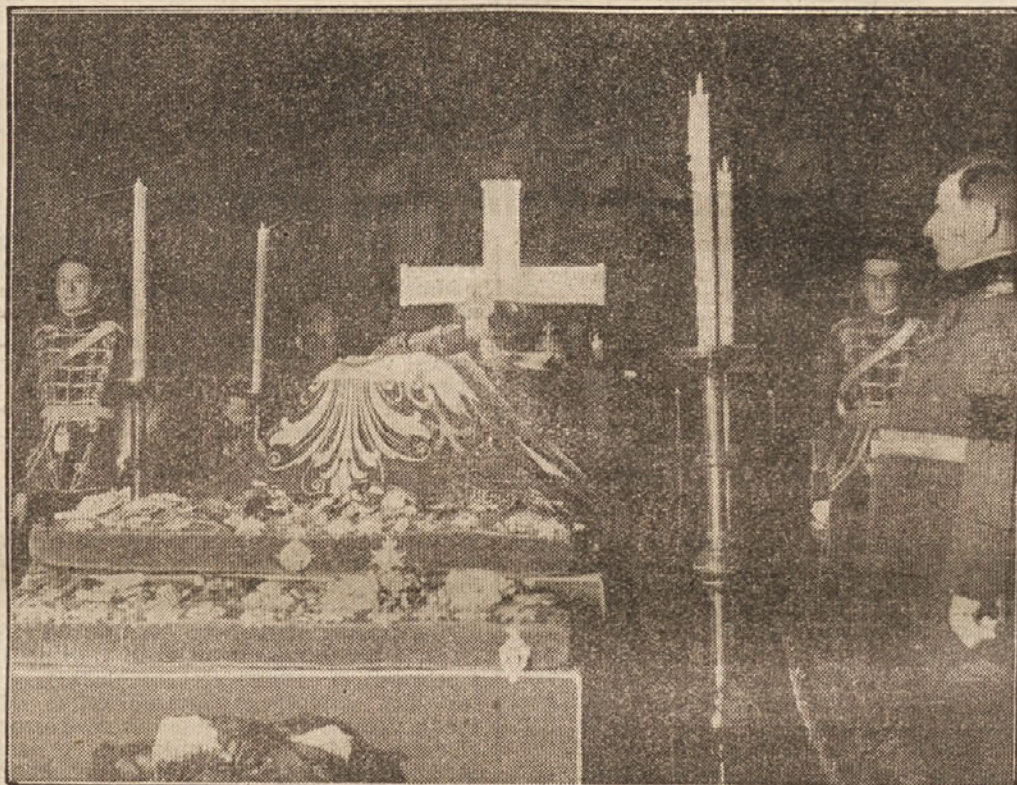
Prijatelja v življenju združena v smrti: Francoski min. predsednik Barthou in kralj Aleksander I. Zedinitelj tik pred nesrečo.



Narod v globoki žalosti dviga dragoceni tovor, krsto s kraljevim truplom, iz voza.



S cvetjem zasiplje narod svojega kralja.



On mirno spi, nevzdravno spi... Kralj na mrtvaškem odru.



Mučenikov poslednji dom.



Turobna poslednja pot.



Nj. Vel. kraljica Marija in Nj. Vel. kralj Peter II. zadnjič spremljata mučenika Zedinitelja.



Tedaj se je zavzel zanj Per Larsen in jo kakor svojo sprejel v hišo. Dasi se odslej Inge ni v ničemer ločila od Kid, se vendar nikakor ni mogla tako popolnoma vživeti pri Larsenovih, da bi se res počutila doma. Čeprav so ji bili čisto dajali prednost pred domačo hčerko, se je vendar čutila zapostavljeno in se ji je venomer zdelo, da Kid vzbuja povsod več pozornosti in zanje več uspehov. Odkar je prišel v hišo inž. Jens, se ji je to občutje še poglobilo. Čeprav je bila prepričana, da sama po lepoti in svežosti prekaša Kid, je vendar kmalu opazila, da Jens nje skoraj niti ne vidi, da govori z njo le kot z učenko, med tem ko Kid odgovarja na vsa vprašanja z zanimanjem in s toplino. Izza tega trenutka se je zdelo Inge,

da je med njo in Kid nastal neviden zid. Trudila se je in se vedno zatajevala, da bi Kid tega zidu ne opazila in ne spoznala Ingega občutja. Ta stalni duševni napor je polagoma dal njenemu značaju nekaj mrkih potez. Kakor je bila Inge v družbi vedno šegava in vesela, tako je dosledno zapadla v mrkost, kakor hitro je bila kje sama.

Odkar sta Kid in Jens obhajala zaroko, se je Inge izogibala njune družbe, posebno pa se je bala na samem sniti z Jensom. Dasi si ni hotela tega priznati, je vendar čutila, da vidi v Jensu več kakor inženjerja in znanstvenika in da nikakor ne želi videti v njem Kidinega zaročenca.

Njen odpor in volja, da bi popolnoma premagala sama sebe, sta bila tako močna, da je celo odrekla poskusno nastopanje v domačem krogu za film, ki naj bi služil inženjerju Podunjinu Kneževiču za predvajanje nove iznajdbe. Niti prigovarjanje tovarnarja Pera Larsena, niti ljubeznive prošnje njegove gospe Elen je niso pripravile do tega, da bi odstopila od svojega sklepa. Zato je njej namenjeno vlogo prevzela Kid in jo je odigrala z nenavadno dovršenostjo.

Kaj je neki potem napotilo inženjerja Jensena, da je toliko časa iskal prilike za razgovor z Inge na

samem, dokler je ni končno našel. Bilo je v parku in ob času, ko je bila Inge prepričana, da Jens najbolj zaverovan dela v svojem laboratoriju.

Inge je sedela v senčnici in čitala, ko je nenadoma stopil Jens pred njo in se zagonetno smehljaj, češ:

— S čim sem se vam tako zameril, gospodična Inge, da se me ogiblujete kakor gobavca? Njegov pogled je bil pri tem tako prodiren, da je Inge kakor osramočena in splašena povsila oči. Kaj naj bi mu bila odgovorila, saj mu vendar ni mogla priznati, kaj se godi v njej, in bi on tudi ne mogel razumeti, zato je rekla kolikor mogoče brezbrizno:

— Vede se pač nikomur ne izogibljem, sicer pa mislim, da gospod Jensen ne pogrša moje družbe.

— In če bi jo pogršal?

— Potem bi jo znal poiskati.

— Zato sem to tudi storil.

Jens je prisedel k njej in brezbrizno zažvižgal lahkoten napev, kakor da je ta trenutek odložil vsa vprašanja in vsa iskanja in hoče biti končno samo človek.